

1. GOSPODA (393) sb f

Pierwsze o oraz a jasne (w tym w a 1 r. błędne znakowanie). ◇ -pod-, -pód.

sg N gospoda (42). ◇ G gospody (108). ◇ A gospodę (58) [w tym: -ą (4), -e (1)]. ◇ I gospodą (27) [w tym: -ąm (1)]. ◇ L gospodzie (107). ◇ V gospodo (3). ◇ pl N gospody (4). ◇ G gospód (18). ◇ A gospody (6). ◇ I gospodami (1). ◇ L gospodach (19); -ach (16), -äch (1), -(a)ch (2); -ach : -äch *BielKron* (1 : 1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

*Miejsce postoju w czasie podróży, karczma, zajazd, kwatera prywatna, pokój gościnny (najczęściej wraz z utrzymaniem); rzadziej prywatny dom mieszkalny, gospodarstwo; czasem eufemistycznie o lupanarze; także miejsce stałego pobytu, miejscowość; gościna, schronienie; diversorium Murm, Mymer¹, BartBydg, Mącz, Calep, Cn; hospitium Mymer¹, BartBydg, Mącz, Calag, Cn; taberna (diversoria) Murm, Calep, Cn; hospitale BartBydg, Cn; stabulum Mącz, Cn; domicilium, lenonicium Mącz; caupona, pandochium, xenodochium Calep; diversoriolum, divertieulum, hospitolum Cn (393) : yakom ya Bernadego nyeszbyl vgospodzye yago *ZapWar* 1504 nr 1958; Iakom ya onego nyeseswal gdy sethl vlyczą zapanem swem do gospody *ZapWar* 1518 nr 2205, 1503 nr 1927, 1522 nr 2276, 1523 nr 2296; *ListRzeż* w. 28; *BierEz* G2v; Przed wieczorem na gofpodzie pytała panna Iozefa *OpecŻyw* 32, 168; Aczkolwiekciem przedtym dobrą bywaią tato gofpoda/ a wżakoż teraż dlá mnogich rzeczy widzi fie niezwolná *ForCnR* A2, A2v, A3, Bv [2 r.], B2v [2 r.]; *Mymer*¹ 12; *LibLeg* 11/95; a zatim fzona Glowyna tam przifchedfchi weffwala go mowyancz mu pocz do Gofzpodi *LibMal* 1543/67v; skthora napyerwey do Rudek za Schamothuli przyachawfchi v chlopa nyeznyayomego Gofzpoda fšoby obrali *LibMal* 1546/111; Item zeznal yfch na Gofpodach kylko odyachal ftrawy nyezaplaczywfli gdi pyenyedzi nyemyal *LibMal* 1545/100, 1543/69, 74v, 1544/79, 81, 90v (20); *KromRozm* I P3; *MurzNT* 43v [2 r.]; *GliczKsiąż* I; *RejWiz* 105 [2 r.]; *Leop Luc* 10/34; *UstPraw* Gv; *RejFig* Dd5v; *RejZwierz* 137; Porodziła fyná fwoiego pierworodnego/ á wvineła go w pielufzki/ y położyła go w żłobie/ dla tego iż im mieyfca nie było w gofpodzie. *BibRadz Luc* 2/7, *Gen* 43/21, *Luc* 10/34, 22/11; y wypifał Miáftá/ Gofpod gdzie fiali álbo iecháli *BielKron* 435v, 52v, 218v, 331 [2 r.], 331v, 375v (42); Gratuita ei hospitia decernere, Nie chćieli áby co plăcył ná gofpodách/ álbo zaftąpili go ná gofpodách/ dárowáli go fumptem á nákládem *Mącz* 149a, 159a [2 r.], 221a, 280d, 487c; *Górndworz* P8, S6v, S8 [2 r.], S8v, Cc8v, Dd; *HistRzym* 10, 27, 34v, 53v, 58 (14); Aż obcy człowiek/ pofttronny/ cudzozyemiec/ Sámáritan/ wżrawfzy go/ zmiłował fie nád nim: á opátrzywfzy rány iego/ y włożywfzy go ná bydliátko fwoie/ doniofł go do gofpody. *RejPos* 210, 18, 208, 211; A tego niechcá báczyć/ co w gofpodách ftrawia *BielSat* C2v [*idem BielRozm* 19], C2v; Ale nalepiey gdy gość od ciebie niecbce dłuگو z domu/ álbo towarzysfz ktory s thobą fpołu ieżdzi z gofpody/ nie czekay go/ odiedz go/ á nie miefzkay počćiwym potrzebam twoim. *RejZwierc* 150v, 26v, 27, 78, 217v; *BudNT Luc* 22/11; ktorzi cbcąc ogłádać iefliby w. tey gofpodzie wczáfność mogli mieć [*ut eommoditates diversorii viderent*]/ fzli byli zá onym Báworfkim śláhcćicem *ModrzBaz* 47; Druga/ áby gofpody iáko przycbodzącym były bezpieczne/ ták też im fámym bezpieczne były. *ModrzBaz* 64; *SkarJedn* 246; *Calag* 272a; Potym nábudowála kłařtorow męfkich y pánięńfkich y ná pielgrzymy rozmaitych gofpod/ áby tám złożenie mieć mogli *SkarŻyw* 140, 62, 118, 183, [237], 311, 356, 440;*

á niewyrzyfz nic więcej/ iedno piałki/ wodę/ á niebo/ pałniewy ani pytay/ á gołpod tylko trzy przes mil 18. y to dáleko zdrogi *StryjKron* 72; *CzechEp* 268; bo nie rad dla fwaru po gołpodách chodzę *NiemObr* 26, 25 [3 r.]; *KochFr* 30; *KochSz* C3v; *WerGośc* 216, 223, 247, 250, 251 [2 r.], 256; *WerKaz* 290; ZE dżdzu w wczoráyfzą owę wielką niepogodę/ Mogę rzéc/ zem był tráfiał ná czyftą gołpodę. *PudlFr* 38, 57; *BielRozm* 11, 19 [2 r.], 28; á żeby fię w gołpodzie fwey fpokoynie/ bez hukow/ krzykow/ ftrzelánia/ krzofánia/ wysiedzieć kto mógł/ o tym áni pomysłać. *GórnRozm* A3v; A iefli kto prawdziwie chorował/ flano wrząd do gołpody *GórnRozm* H4, H4, L3v, L4; Lecz Pan Woiewoda iż niema czym sił poprzeć zemdlonych zgospody od trzech niedziel niewycbodzi. *ActReg* 155, 53, 81, 84 [2 r.]; *Calep* 335b, 610b, [725]b, [1149]b; *WyprPl* B3, B4; *LatHar* 716; *WujNT Luc* 2/7, 9/52, s. 233, *Luc* 10/34, s. 237 (9); POnieważ ná féymikach y fądziéch o Gołpody wielką trudność y różnice bywáią: tedy Stároftowie [...] máią ie rozdawác. *SarnStat* 44, 15 [2 r.], 171, 354, 378, 569 (12); Tu ná ziemi nie gotuią nam iedno ná ieden dzień/ na ieden nocleg/ iáko w gołpodzie/ y to we złey. *SkarKaz* 551b; *CiekPotr* 73; Mizerya nieczyfta/ wiotchy niedoftátek: Ná podśieniu gołpodá/ w gnoi u ná ofáték. *KlonWor* 34.

gospoda kogo, czyja (54): Ia kom ya vecztbernaszczye person dnya rocznego do goszpody thwey do ozaroua szmyeczmy pavezamy ne przyszethl *ZapWar* 1503 nr 1925, 1503 nr 1926, 1504 nr 1958, 1505 nr 2050, 1513 nr 2127, 1528 nr 2396, 1545 nr 229; *BierEz* A4v; Przed ktoremy yachawfchi do Gospodi Prethwiczowey pital go o thi tho flowa. *MetrKor* 61/223v; *LibMal* 1544/90v, 1550/157v; Páthmos ná Egeo/ gołpodá S. Ianá Ewánieliſty. *BielKron* 461v, 12, 218v, 330, 331 [4 r.], 331v (12); Lenonicium, Gołpodá/ pán takawych [!]/ zántus. *Mącz* 188d; *GórnDworz* P8, P8v [2 r.], S7, S8; *RejPos* 112v; Ná Piwnice. [...] Tu iefł ízalonych gołpodá *RejZwierc* [238], 78, [238]; *BudNT Mar* 14/14; *SkarŻyw* 118, 455; *StryjKron* 587; *NiemObr* 25 [3 r.]; *KochFr* 30, 47; *WerGośc* 249, 250; *GórnRozm* A3v; *ActReg* 53; *LatHar* 705; *SarnStat* 354, 433, 569; *ZapMaz II G* 97/90 [2 r.]; y Helizeufz gołpodę fwoię włkrzeſzenim fynaczká vmárłego poſwięcił. *SkarKaz* 579a; *CiekPotr* 73.

W połączeniach szeregowych (3): anym vczynkv czelesznego przesz woley yey gwalthem w karczmye y w domv w gospodzye v robothnego yana chmyela Carczmarza [...] vczynyl *ZapWar* 1533 nr 2407; *Hospitium*, Gołpodá/ Goſćiniec/ Goſćinni dom Kárczmá. *Mącz* 159a, 487d.

W charakterystycznych połączeniach: gospody pytać; do gospody donieść, doprowadzić (wprowadzić, prowadzon) (6), kwapić się, (po)ślać (5), (przy)jechać (jechać) (5), przyjmować (przyjąć) (5), przyść (chodzić, iść, pość, naść, weść, odeść, ześć) (29), tłuc, (za)wieść (3), znosić się, zsiadać, (z)stąpić (2); z gospody nie chcieć, prowadzić, wychodzić, (wy)jechać (przyjechać) (3); gospodę (na)gotować (zgotować) (3), obrać, obronić, odmieniać, opuścić, ukazać, wiedzieć, wylupić (2), zastępować (2); na gospodę najechać (wjechać, zjechać się) (3), prowadzić, przyjąć, przyść (naść, iść, weść, przychodzić) (6), strzelać, trafić (2); w gospodę iść; gospodą opatrować; o gospodzie wiedzieć (2); po gospodach chodzić (4), tułać się (2); gospoda bliska, czysta, dobra (6), godna, krolewska, pyszna, słuszná, święta, zła, znamienita, zwyczajna; wykupienie z gospody; na gospodzie (24), w go(83).

Zwroty: »być (a. (prze)bywać) w gospodzie, na gospodzie, gospodą; w gospodzie będący« [w tym: u kogo (5)] = *diversari* *Mącz*, *Calep* [szyk zmienny] (11 : 4 : 5; 1): On tedy młodźieniecz będącz na gołpodzie/ iął pytaćz fwego gołpodárza Prawd y o wiele rzeczy *ForCnR* A2v; iefłli trafi do Prawd y

ma v niego na gośpodzie przebywać *ForCnR* E2v; *LibMal* 1545/109, 1547/127, 1548/138; Boć wálz Bog ieft/ á podobno też teráz fkiem mowi/ álbo iefth gdzie w gośpodzie/ álbo ná drodze [*aut in deversorio est aut in itinere*]/ álbo też fpi/ trzeba go obudzić. *Leop* 3.Reg 18/27; Do pániey álbo do pánny pozwáney w gośpodzye będącey ma Sędzya poślác widzá fwego *UstPraw* H2v; *RejFig* Dd; Locusquae ei publice quo diverteretur datus est, Dano mu mieysce gdzie miał ftnąć/ gośpodą być. *Mqcz* 487c, 487d [3 r.]; *GórnDworz* T2; *HistRzym* 131; Znać że v ciebie gośpodą poślowie. *KochOdpr* A4v; *SkarŻyw* 183, 184; *ActReg* 82, 86; *Calep* 335b [2 r.].

»da(wa)ć gospodę; rozdawanie gospod« = *dare deversorium* *Vulg* [szyk zmienny] (4; 1): Iezu ktorys fie pokornie na ine miejsce fklonił/ gdyć Samaritanowie niechcieli gośpody dać. *TarDuch* B6v; *Leop* *Ier* 9/2; Lot dawa gośpodę Anyołom w domu fwoim. *BibRadz* *Gen* 19 arg; *CzechRozm* 240; Rozdawanie Gośpód. *SarnStat* 44.

»mieć gospodę« [w tym kogo (5), w czym (4)] = *diversari* *Mqcz*; *excipi hospitio* *Calag* [szyk zmienny] (19): *OpecŻyw* 14v, 76; *LibMal* 1545/108v; Alić oto miefsczanie tego miáltá/ obfkoczyli dom w ktorymem miał gośpodę [*domum in qua manebam*] *Leop* *Iudic* 20/5; támże v niego máiac gośpodę iedli y pili [*Comederuntque ae biberunt et manserunt ibi*]. *BibRadz* *Iudic* 19/4, *Act* 9 arg; *Mqcz* 487d; *RejPos* 19; *RejZwierc* 236v, [238]; *SkarJedn* 246; *Calag* 272b; *SkarŻyw* 101; A záwoławfzy/ pytáli iefliby tám Symon ktore^{go} zowią Piotrem/ gośpodę miał [*haberet hospitium*]. *WujNT* *Act* 10/18; ten ma gośpodę w domu Symoná gárbárzá nád morzem. *WujNT* *Act* 10/32, *Act* 10/6, s. 621 marg; *SkarKaz* 483b; *KlonWor* 33.

»gospodę naleźć« = *domicilium comparare* *Mqcz* [szyk zmienny] (6): a tak nienalazłfy tobie z fwy^m oblubieńce^m gośpody/ muflilij wnifltz pod fłopę pośpolitą *OpecŻyw* 15; *Mqcz* 62a; *ProtStoj* E2; *SkarŻyw* 140, 241, 243.

»sta(ną)ć (a. stawać) gośpodą, w gospodzie, na gospodzie; gośpodą stojący« [w tym: u kogo (1)] = *diversari* *Mqcz*, *Calep*; *divertere* *Mqcz*, *Vulg*; *hospitari*, *receptari* *Mqcz* [szyk zmienny] (13 : 6 : 4; 1): *ForCnR* A2, Bv; *LibMal* 1543/67v, 69, 1554/184v; *GliczKsiąż* C6v, E8; *RejZwierz* 3; Powiedzyála zem ieft corá Bátuelowá fyná Náorowego [...] iefli cbcecie v nas ftać gośpodą możecie *BielKron* 13; ftał ná zamku Władziław/ ále K. Zygmunt w gośpodzye. *BielKron* 414, 331, 398; *Mqcz* 36b, 159a, 487c, d; Pátrzże zásię piárká/ iáko trawi fczódrze/ Gdzie ftnanie ná gośpodzie/ pocźnie fobie dobrze. *BielRozm* 28; Hospita – Gośpodiny, gośpodą ftoiaca. *Calep* 489b, 335b; Rośpuść rzełze/ áby odźedłfy do miástecek y wśi okolicznych/ gośpodami fтали *WujNT* *Luc* 9/12, *Luc* 19/7, s. 384 marg, *Act* 21/16; *KlonWor* 35.

»stawiać (a. postawić) gośpodą, na gospodzie; postawienie na gospodzie« = *receptare*, *receptio* *Mqcz*; *excipere hospitio* *Calag* (1 : 1; 1): Receptio, Przyęcie Poftáwienie ná gośpodzie, *Mqcz* 36b, 36b; Herbergen. Przyiać/ poftáwić gośpodą. *Excipere hospitio*. *Calag* 272a.

»szukać gośpody« (2): Szukay gośpod po vlicy *BielKom* G2; *KlonWor* 35.

»(u)prosić gośpody, gospodę« [w tym: u kogo (2), w czym (1)] [szyk zmienny] (3 : 1): dom od domu chodzi zapálaiaťz fie gośpody prośłáťz *OpecŻyw* 15; y vprośił fobie w fwym włáfnym domu v matki gośpodę *BielŻyw* 132; *HistRzym* 37v [2 r.].

»(u)prosić do gospody« (4): y prosił ich do gośpody fwoiey *BielKron* 12; *GórnDworz* S8; *RejPos* 112v; *WerGość* 250.

»wypowiedzieć (a. wypowiedać) gospodę« = *hospit(i)um renunciare Mącz* (2): *Hospitium renunciare*, *Wypowiedzieć gośpodę. Mącz* 159a, 254c.

»gospodę zapis(ow)ać« = *być może przygotowywać zasadzkę* (2): Mowią że tu gośpodę komuś zápiľuią/ Ale milczeć w tey mierze Kfięża rośkázuią. *Prot* B3v; Tę gośpodę zápiľfano/ By w niey błaznow probowano. *RejZwierc* [238].

Wyrażenia: »nierządna gospoda« = *lupanar* (1): wiedzcie ią do nierządney gośpody/ á tám ciało iey niech fłuży wżeteczności ludzi młodych. *SkarŻyw* 444.

»pospolita gospoda« = *zajazd; diversorium Murm, Mymer¹, Cn; taberna Murm, Calep, Cn; caupona, pandochium Calep; diversoriolum, diverticulum, hospitale, hospitium Cn* [szyk 4 : 3] (7): *Murm* 137; *Mymer¹* 30; *Condicere symbolum ad coenam*, Obiecać komu k woli iść ná wieczrę do poľpolitey gośpody o fwoyim groľzu. *Mącz* 87b; *HistRzym* 121; *Calep* 174b, [751]a, 1043a.

»gospoda świecka« (1): poľlala pon Catharzina zilyna pawła Chlopcza do Gośpodi szwyeczkiey *LibMal* 1544/88v.

Szeregi: »dom, (i, a(l)bo) gospoda« [szyk 3 : 2] (5): *ZapWar* 1548 nr 2669; *BartBydg* 44; *ComCrac* 16v; *Mącz* 411c; *Poczynaymy vmierać świātu/ áby nam był [...] iáko zła gośpodá y dom fprochniáły. SkarKaz* 422b. [*Ponadto w poľczeniu szeregowym 1 r.*]

»gospoda, (albo, jako, i) droga« = *deversorium aut iter Vulg* [szyk 3 : 2] (5): *ComCrac* 16v; *Leop* 3, *Reg* 18/27; A ták rychło w gośpodzie iáko w drodze zginie *RejZwierc* [272], [272]; *ActReg* 18.

»od gospody do gospody; z gospody na gospodę« (1 : 1): á ieden drugiego iáko flepy flepego wodzi od gośpody do gośpody gdzie więcej piją. *RejZwierc* 194; *CiekPotr* 13.

»gospoda, (i) karczma« [szyk 3 : 2] (5): *Mącz* 411c; *Calep* 174b, 1043a; *Gwałt w Kárczmách, gośpodách. SarnStat* 626, 293. [*Ponadto w poľczeniach szeregowych 3 r.*]

»gospoda albo legier« (1): tedy ná máietności má byďż pozew kładzion: gdzie nie/ tedy w gośpodzie/ álbo Legierze pozwánego. *SarnStat* 433.

»gospoda albo stanie« (1): A ktoby z ruľznicą nábitą chodźił/ álbo z nią z gośpody álbo z łtania fwego tu do namiotów przyiechał/ [...] tákowy ma byďż wieźieniem karan *SarnStat* 16.

W przen (15) : *Leop Sap* 18/3; Pan Potym iádác w drogę/ fwą bárwę obaczy/ Rzecze wierę pan Mátuľz/ náľz to wifieć raczy. Wey przedię náľzy gorą/ chocia y w cudzey ziemi/ Ale my tę gośpodę co zyednał miniemy. *RejFig* Dd5v; *ABowiem pátrzay iáko Cnotá/ Rozum/ á Fortuná dáleko roznemi gościńczy od fiebie ciągną/ tákże im też roznego łtárania y roznych gośpod potrzebá. RejZwierc* 22; *GrabowSet* V4.

gospodą czego (3): Czo ieľt morze, odpifał tak, fwiata oblanie, [...] gośpodą wod, łtudnicza chmur. *BielŻyw* 135; *BudBib Ps* 96/2; *CzechEp* 313.

Zwroty: »gospody nie mieć« [szyk zmienny] (2): Bo acź fię niektorym ná on czas zdáło/ iakoby iuź w páńłtwie Litewłkiem Chriftus Pan y iego członki/ żadney gośpody y żadnego opiekuna niemieli *BudBibKaw* A3; *SkarŻyw* 71.

»stanąć w gospodzie« (1): łzalona rzecz bárzo Y zła łtánąć w gośpodzie v poźądliwości. *CiekPotr* 53.

»gospodę zapisać« [szyk *zmienny*] (4): Izafz nie pomnifz co nápiáno ná márnym czele twoim/ gdyś fie poślubował Pánu fwe mu? iż nikomu inżemu tám gofpody nie zápiáno/ iedno Bogu Oycu/ y Synowi/ y Duchu s. *RejPos* 252v, 254; *RejZwierc* 19, [238].

»znaleźć gospodę« (1): A tám iuż miedzy onemi wieżycámi rofkofznemi/ tho ieft miedzy cnotámi onymi/ pewnie łobie znaydziesz łpokoyną gofpodę do każdego pocżciwego poštánowienia żywotá fwego. *RejZwierc* 14v.

Przen (43) :

a) *Świat, życie doczesne* (17) : Świat gofpodá z vrzędu. *RejWiz* 105 *marg*, 105 [2 r.], Dd3; *RejZwierc* 271v [3 r.]; O iáko tám lepiej gdzie Chryštus nágotował/ byłmy fię łámi ná to gotować chćieli: á tu w tey gofpodzie myłłami y kochánim głupim nie zołtawáli. *SkarKaz* 552a.

gospoda czego (1): Przeto ia iuż opuřzczám/ tę fwiátá gofpodę *BielKom* B2.

gospoda komu (1): Do Świátá. [...] Boś ty nie ieft dziedzicem iefteś nam gofpodá *RejZwierc* 271v.

Zwoty: »w gospodzie mieszkać« (1): Włzyłcy w niepewnéy gofpodzie mieřzkamy *KochFrag* 17.

»stać w gospodzie, gofpodá« (1 : 1): *BielKom* Bv; A Me wřzytki życzłiwe Pánie Boże żywy/ Záchoway tu w fwey łáłce á day łtan poćciwy/ By też ná to pomnieli iż łtoią w gofpodzie *RejZwierc* 271v.

Wyrażenie: »ziemska gospoda« (1): A ty ziemřka gofpodo iuż cie też Bog żegnay *RejZwierc* 271v.

Szeregi: »(nie) gofpodá i (ale) dom« [szyk 1 : 1] (2): Bo ten fwiát nie ieft náłz dom/ ále ieft gofpodá/ Ktora tn nam z vrzędu ieft daná od Bogá. *RejWiz* 105; *SkarKaz* 209a.

»droga i gospoda« (1): Iákobyłmy tu od śmierci y łłopotow beřpieczni byli/ á o drodze y krotkíey gofpodzie nie wiedźieli. *SkarKaz* 245b.

b) *Świat zaziemski: niebo, piekło* (3) : Ale ná doł do piekłá łámy bieżá kołá/ Trefi tám nie pyťáiąc do gofpody zgołá. *RejWiz* 180v; *RejPos* 68; *RejZwierc kt*; *BudBib Zach* 2/13[17].

Zwrot: »gospodę zapisować« (4): A tu fie przypátruy ná iákíey łá pieczy wierni Páńłcy [...] y gdzie im gofpody zápiłue/ bo w kłięgach wiecznego żywotá. *RejAp* 23v.

Wyrażenie: »wieczna gospoda« (1): Wolę wieczną gofpodę zyednáć łobie w niebie *RejZwierc* 271v.

Szeregi: »gospoda, droga« (1): Bo gořćiniec vtárty/ że fie y trzey miná/ Ale rychłey w gofpodzye/ niź ná drodze zginá. *RejWiz* 180v.

»karczma a gospoda« (1): Iefzczé náořthátek pořtáwifz każdego w oney kárcźmie łmrodliwey á w oney márney gofpodzye onego wiecznego zátrácenia iego. *RejPos* 173v.

c) *Grób* (1) : Włyłcy ci w tey gofpodzie nocleguiá w źiemí/ Y noclegowác mńłzą co idá zá nimi. *KołakCath* C3.

d) *Siedlisko, ořrodek* (16) : Sáligia miánowány/ W náłżych łercach piątnowány/ Ná ktorey bęđzye vrodzye/ Iuż tám wiemy o gofpodzye *BielKom* D2.

gospoda czego (4): Diversorium flagitiorum, et officina hequitiae, Gofpodá łotrowłtwá y wářtát wřzech niecnot. *Mqcz* 487d; *BudBib Eccli* 14/25; O świećie: o łtáránia: Gofpodo złořci/ zrad/ ofzúkánia. Gdźieź fwoy bieg wyprořtuię *GrabowSet* P3v; *CiekPotr* 43.

gospoda czemu (2): Włáłna nieřzczęłciu ieft człowiek gofpodá *RejZwierc* 229v; *BudBib Ier* 49/33.

Zwroty: »gospodę dać« [szyk zmienny] (2): Kollegium Krákowŕkie. STárzy ludzye co bogom/ mieyfćá obyeráli/ Tuby pewnie gofpodę/ nie złąby im dáli. *RejZwierz* 111v; *GórnDworz* Mm4.

»gospodę mieć« [szyk zmienny] (5): TEgo łufznie ni ná czym/ winować nie mogę/ Bo widzę iż v niego/łzczęfćie ma gofpodę. *RejZwierz* 56, 88v; *GórnTroas* 32; *CzahTr* [D2]v; *SapEpit* A2.

»mieszkać w gospodzie« (1): Ten będzie miefzkał w gofpodzie wŕzech dobr á pod dáchem iey záchowa dziatki fwoie *BudBib Eccli* 14/25.

»w gospodzie, gospodą sta(ną)ć« (1 : 1): *RejZwierz* 19; Cyprydy fynie/ Bożku bez litości [...] Niechcę iáko żywo/ V mnie gofpodą Abyś łtánął kiedy *GosłCast* 40.

Szereg: »dom ni gospoda« (1): Iuż łczęfćie v nas nie ma domu ni gofpody *GórnTroas* 32.

e) *Łono matki* (1) : Abowiem nie pierweyby do nas ná świat przyfzedł/ ále w żywot Máryey: y nie pierwey by pofelłtwá do ludzi łprawował/ áleby łobie gofpodę gotował: áboby łie wćieláł. *CzechRozm* 32v.

Synonimy: gościniec, »gościnny dom«, *karczma*, *legier*, *stanie*, »szynkowny dom«.

MM